

**Przewodniczący
Rady Towarzystw Naukowych
przy Prezydium PAN**

Warszawa, 6 lipca 2006 r.

Pan
Prof. dr hab. Reinhard Jan KULESSA
Prezes
Polskiego Towarzystwa Fizycznego

Szanowny Panie Prezesie,

Uprzejmie informuję, że zebrani w dniach 1-2 grudnia 2005 r. w siedzibie Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk członkowie Rady Towarzystw Naukowych przy Prezydium PAN i zaproszeni prezesi towarzystw naukowych ogólnych i regionalnych, dyskutując nad sytuacją społecznego ruchu naukowego w Polsce, wysunęli postulat skierowania do najwyższych władz państwowych, Sejmu i Senatu RP, ministerstw, Prezesa i Zgromadzenia Ogólnego PAN memoriału w sprawie umocnienia roli tego ruchu w rozwoju polskiej nauki. Tekst Memoriału po dyskusji na zebraniu plenarnym Rady w dniu 31 marca 2006 r. został ostatecznie przyjęty w trakcie posiedzenia Prezydium Rady w dniu 25 maja br. i skierowany do w/w adresatów. Pozwalam sobie przesłać ten tekst do wiadomości wszystkich towarzystw i stowarzyszeń naukowych.

W trakcie zebrania plenarnego Rady w dniach 1-2 grudnia 2005 r. zgłoszono również propozycję wypracowania przez Radę i przedstawienia następnie, jako inicjatywy obywatelskiej, projektu ustawy o towarzystwach naukowych, regulującego działania towarzystw naukowych i ich finansowanie. Zdaniem dyskutantów podporządkowanie towarzystw naukowych uchwalonej w dniu 7 kwietnia 1989 r. ustawie „Prawo o stowarzyszeniach” spowodowało obniżenie roli i rangi towarzystw, a późniejsze rozstrzygnięcia w zakresie systemu finansowania towarzystw naukowych, wprowadzające jedynie przedmiotowe finansowanie zadań towarzystw w oparciu o zasady gospodarki rynkowej, doprowadziło w wielu przypadkach do ograniczenia lub zawieszenia ich działalności, a nawet likwidacji. W dyskusji uzasadniano, że konieczność wyodrębnienia towarzystw naukowych w osobną kategorię, spośród stowarzyszeń, wynika z ich:

- 1) liczebności (około 600 tys. członków),
- 2) ściśle określonego pola działania – nauka i technika,
- 3) charakteru i sposobu ich organizacji – ludzie zawodowo i twórczo rozwijający naukę i technikę,
- 4) sposobu finansowania ich działalności - składki, dotacje, zlecenia finansowe na wykonywanie określonych prac i imprez.

Podkreślano, że w całym obszarze nauki w Polsce, towarzystwa naukowe stanowią na tyle ważkie i odrębne społeczne ogniwo nauki, które uznawane jest za czwarty pion polskiej

nauki - obok uczelni, placówek naukowych PAN i instytutów resortowych, powinny znaleźć również własne prawne usytuowanie. Towarzystwa naukowe uzyskiwałyby w ten sposób podstawy formalno-prawnej reprezentacji wobec władz państwowych, uznanie ich doniosłej roli społecznej i podniesienie ich prestiżu.

Projekt ustawy o towarzystwach naukowych został w części oparty na opracowanym w 1974 r., przez Radę Towarzystw Naukowych i opublikowanym na łamach kwartalnika *Problemy Społecznego Ruchu Naukowego nr 4/1999 ss. 235-243* projekcie takiej ustawy, która nie została uwzględniona w pracach nad wydaną w dniu 7 kwietnia 1989 r. ustawą *Prawo o stowarzyszeniach*. Przedstawiony w załączeniu, obecny projekt *ustawy o towarzystwach naukowych* był przedmiotem dyskusji na posiedzeniu Prezydium Rady w dniu 23 stycznia 2006 r., zebraniu plenarnym Rady w dniu 31 marca 2006 r. i posiedzeniu Prezydium Rady w dniu 25 maja 2006 r. Prezydium Rady na swoim ostatnim posiedzeniu postanowiło, aby wypracowany projekt ustawy przesłać drogą pocztową lub pocztą elektroniczną do co najmniej 50-ciu wybranych towarzystw naukowych, reprezentujących wszystkie grupy towarzystw (towarzystwa ogólne i regionalne, towarzystwa specjalistyczne z zakresu poszczególnych grup nauk, towarzystwa naukowo-techniczne NOT i stowarzyszenia społeczno-kulturalne).

Zgodnie z powyższym postanowieniem pozwalam sobie przesłać na ręce Pana Prezesa projekt ustawy, z uprzejmą prośbą o zgłoszenie do niego uwag. Będę wdzięczny za przesłanie uwag do zaproponowanego tekstu projektu ustawy, w miarę możliwości w nieprzekraczalnym terminie do 15 września br. Proszę jednocześnie o ustosunkowanie się Zarządu Towarzystwa do podjętej przez Radę inicjatywy, pod kątem włączenia się członków towarzystwa w akcję zbierania podpisów pod projektem ustawy jako inicjatywy obywatelskiej, zagwarantowanej w Konstytucji RP. Uwagi te Prezydium Rady rozpatrzyłoby na kolejnym, planowanym na drugą połowę września br. posiedzeniu Prezydium, podejmując ostateczną decyzję w sprawie podjęcia akcji zbierania podpisów. Poprawiony projekt ustawy, zgodnie z uwagami nadesłanymi przez towarzystwa, po przyjęciu przez Prezydium Rady zostałby rozesłany do wszystkich towarzystw, których adresy posiadamy, z prośbą o podjęcie akcji zbierania podpisów i zgłoszenie ewentualnych uwag. Akcją zbierania podpisów chcielibyśmy zakończyć do końca listopada br. ażeby przed końcem bieżącej kadencji, na ostatnim zebraniu plenarnym Rady, przyjąć ostateczny tekst projektu ustawy o towarzystwach naukowych i przedłożyć go wraz z odpowiednią dokumentacją do Marszałka Sejmu RP.

Jeszcze raz gorąco proszę Pana Prezesa o ustosunkowanie się do podjętej przez Radę inicjatywy i wypracowanego przez Radę projektu ustawy, której celem jest poprawa funkcjonowania towarzystw naukowych w warunkach gospodarki rynkowej i wzmocnienia ich roli w procesie budowy społeczeństwa opartego na wiedzy.

Łączę wyrazy szacunku i poważania

Jan Strelau